

2. Poreska kontrola dokumentacije u skladu sa ZPDG, ZDOSO i ZOR

U ovom delu dajemo objašnjenja o poreskoj **kontroli dokumentacije u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak građana** („Sl. glasnik RS”, br. 24/01, 80/02, 80/02-dr.zak., 135/04, 62/06, 65/06-ispr., 31/09, 44/09, 18/10, 50/11, 91/11-US, 93/12, 114/12-US, 47/13, 48/13-ispr., 108/13, 57/14, 68/14-dr.zak., 112/15, 113/17 i 95/18 – dalje: **ZPDG**), odnosno u skladu sa **Zakonom o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje** („Sl. glasnik RS”, br. 84/04, 61/05, 62/06, 5/09, 52/11, 101/11, 47/13, 108/13, 57/14, 68/14-dr.zak., 112/15, 113/17 i 95/18 – dalje: **ZDOSO**), kao i u skladu sa **Zakonom o radu** („Sl. glasnik RS”, br. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14, 13/17-odl.US, 113/17 i 95/2018-auten.tumač. – dalje: **ZOR**) i propisima neophodnim za sprovođenje ovih zakona.

Opšta pitanja od kojih polazi inspektor:

- *Da li je poreski obveznik obveznik PDV?*
- *Odgovorno lice u poreskom obvezniku*
- *Broj maloprodajnih objekata poreskog obveznika*
- *Naziv i adresa maloprodajnog objekta u kome se vrši kontrola*
- *Predstavnici poreskog obveznika koji prisustvuju kontroli.*

1) Poreski inspektor proverava da li su zaposleni kod poreskog obveznika rezidenti ili nerezidenti R.Srbije.

(Shodno čl. 7. ZPDG obveznik poreza na dohodak građana je *rezident Republike Srbije*, za dohodak ostvaren na teritoriji R.Srbije i u drugoj državi.

Rezident R.Srbije, u smislu ZPDG, jeste fizičko lice koje:

1. na teritoriji R.Srbije ima prebivalište ili centar poslovnih i životnih interesa, ili

2. na teritoriji R.Srbije, neprekidno ili sa prekidima, boravi **183 ili više dana** u periodu od 12 meseci koji počinje ili se završava u odnosnoj poreskoj godini.

Za određivanje boravka na teritoriji R.Srbije iz stava 2. tačka 2) ovog člana, punim danom boravka u R.Srbiji smatraće se i boravak u delu dana, u bilo kom periodu između 00 i 24 časa, osim dela dana koji fizičko lice provede u tranzitu kroz R.Srbiju. Fizičko lice koje u određenoj poreskoj godini nije boravilo na teritoriji R.Srbije i koje u njoj ne ispunjava uslov da se smatra poreskim rezidentom po osnovu kriterijuma predviđenih u stavu 2. tačka 1) ovog člana, neće se smatrati rezidentom R.Srbije za tu poresku godinu.

Fizičko lice koje nije bilo rezident u godini koja prethodi godini dolaska u R.Srbiju, neće se smatrati rezidentom za period pre dana kada je ono prvi put ušlo na teritoriju R.Srbije, pod uslovom da u periodu godine koji prethodi danu prvog ulaska na teritoriju R.Srbije ne ispunjava uslov da se smatra rezidentom po osnovu kriterijuma predviđenih u stavu 2. tačka 1) ovog člana.

Fizičko lice koje nije rezident u godini koja sledi godini u kojoj je ono konačno napustilo R.Srbiju neće se smatrati rezidentom za period godine koji sledi danu konačnog napuštanja teritorije R.Srbije pod uslovom da se u tom periodu ne može smatrati rezidentom R.Srbije po osnovu kriterijuma predviđenih u stavu 2. tačka 1) ovog člana.

Fizičko lice koje u momentu prvog ulaska na teritoriju R.Srbije zna da će ispuniti uslove iz stava 2. tač. 1) ili 2) ovog člana, smatraće se rezidentom počev od momenta kada je prvi put ušlo na teritoriju R.Srbije.

Nezavisno od uslova predviđenih u stavu 2. ovog člana, rezident R.Srbije je i fizičko lice koje je iz R.Srbije upućeno u drugu državu radi obavljanja poslova u diplomatskom ili konzularnom predstavništvu R.Srbije, odnosno obavljanja poslova za R.Srbiju u međunarodnim organizacijama, u periodu obavljanja delatnosti u tom ili bilo kom drugom diplomatskom ili konzularnom predstavništvu R.Srbije, odnosno međunarodnoj organizaciji.

Shodno članu 8. ZPDG **obveznik** poreza na dohodak građana je i fizičko lice koje nije rezident (dalje: **nerезидент**) za dohodak ostvaren na teritoriji R.Srbije.

Dohotkom, u smislu stava 1. ovog člana, naročito se smatra dohodak koji fizičko lice ostvari po osnovu:

- 1) rada koji obavlja na teritoriji R.Srbije;
- 2) korišćenja ili raspolaganja pravom na teritoriji R.Srbije.)

2) Poreski inspektor kontroliše da li je poreski obveznik sa svim zaposlenima zaključio ugovore o radu.

(Shodno članu 30. ZOR, radni odnos zasniva se ugovorom o radu. Ugovor o radu zaključuju zaposleni i poslodavac. Ugovor o radu smatra se zaključenim kad ga potpišu zaposleni i poslodavac. Ugovor o radu zaključuje se u najmanje tri primerka od kojih se jedan obavezno predaje zaposlenom, a dva zadržava poslodavac.

Ugovor o radu u ime i za račun poslodavca zaključuje nadležni organ kod poslodavca, odnosno lice utvrđeno zakonom ili opštim aktom poslodavca ili lice koje oni ovlaste.)

3) Poreski inspektor kontroliše da li je poreski obveznik sa zaposlenima zaključio ugovore o delu.

(Shodno članu 199. ZOR poslodavac može sa određenim licem da zaključi *ugovor o delu*, radi obavljanja poslova koji su van delatnosti poslodavca, a koji imaju za predmet samostalnu izradu ili opravku određene stvari, samostalno izvršenje određenog fizičkog ili intelektualnog posla. *Ugovor o delu* može da se zaključi i sa licem koje obavlja umetničku ili drugu delatnost u oblasti kulture u skladu sa zakonom i mora da bude u saglasnosti sa *posebnim kolektivnim ugovorom* za lica koja samostalno obavljaju delatnost u oblasti umetnosti i kulture, ako je takav kolektivni ugovor zaključen.

Ugovor o delu zaključuje se u pisanom obliku.)

4) Poreski inspektor kontroliše da li je poreski obveznik sa zaposlenim zaključio ugovor o obavljanju privremenih i povremenih poslova preko omladinske ili studentske zadruge sa licem do navršanih 26 godina života ako je **na školovanju** u ustanovama srednjeg, višeg ili visokog obrazovanja.

(Shodno odredbama čl. 197. i 198. ZOR, poslodavac može za obavljanje poslova koji su po svojoj prirodi takvi da ne traju duže od 120 radnih dana u kalendarskoj godini, da zaključi *ugovor o obavljanju privremenih i povremenih poslova* sa nezaposlenim licem, zaposlenim koji radi nepuno radno vreme - do punog radnog vremena i korisnikom starosne penzije.

Poslodavac može za obavljanje privremenih i povremenih poslova da zaključi ugovor sa licem koje je član omladinske ili studentske zadruge u skladu sa propisima o zadrugama.

Ugovor o obavljanju privremenih i povremenih poslova zaključuje se u pisanom obliku.)

5) Poreski inspektor kontroliše da li je poreski obveznik sa zaposlenima zaključio *ugovore* po osnovu prihoda po osnovu *dopunskog rada*

(Shodno članu 202. ZOR zaposleni koji radi sa punim radnim vremenom kod poslodavca može da zaključi *ugovor o dopunskom radu* sa drugim poslodavcem, a *najviše do jedne trećine punog radnog vremena*. *Ugovorom o dopunskom radu* utvrđuje se pravo na novčanu naknadu i druga prava i obaveze po osnovu rada.

Ugovor o dopunskom radu zaključuje se u pisanom obliku.)

6) Poreski inspektor kontroliše da li je poreski obveznik sa angažovanim licem zaključio *ugovor po nekom drugom osnovu*

(primera radi, *ugovor o trgovinskom zastupanju, ugovor o autorskom delu*.)

7) Poreski inspektor kontroliše da li poreski obveznik sklopljene ugovore čuva u objektu gde zaposleni obavljaju *delatnost*.

(Shodno članu 35. stav 1. ZOR poslodavac je dužan da *ugovor o radu*, odnosno *drugi ugovor* u skladu sa ovim zakonom ili

njihovu kopiju *drži u sedištu ili drugoj poslovnoj prostoriji* poslodavca ili na drugom mestu, u zavisnosti od toga *gde zaposleni ili radno angažovano lice radi*.

Dakle, u skladu sa ZOR, **original ili kopija ugovora o radu**, odnosno drugog ugovora **mora se nalaziti u mestu gde zaposleni**, odnosno radno angažovano lice **radi**, bilo da je u pitanju sedište poslodavca, druge poslovne prostorije poslodavca ili drugo mesto gde zaposleni, odnosno drugo angažovano lice obavlja poslove. *Izuzetno* je moguće da se, ukoliko u mestu rada zaposlenog, odnosno drugog radno angažovanog lica ne postoje prostorne mogućnosti, odnosno uslovi za čuvanje ugovora, *ugovori o radu*, odnosno *drugi ugovori* mogu čuvati u sedištu poslodavca ili drugim poslovnim prostorijama.)

8) Poreski inspektor kontroliše da li je poreski obveznik formirao dosijea angažovanih lica.

(*Zakonom o evidencijama u oblasti rada* („Sl. list SRJ”, br. 46/96 i „Sl. glasnik RS”, br. 101/05-dr.zak. i 36/09-dr.zak.) propisani su vrste, sadržaj i način vođenja evidencija u oblasti rada, kao i način prikupljanja, obrade, korišćenja i zaštite podataka iz tih evidencija. Odredbom člana 2. ovog zakona ustanovljene su evidencije, između ostalih, i evidencija o zaposlenim licima i evidencija o zaradama zaposlenih lica.

Ovim zakonom propisana je i *sadržina* navedenih evidencija, pa je tako odredbom člana 5. Zakona o evidencijama u oblasti rada propisano da **evidencija o zaposlenim licima sadrži**: prezime i ime; matični broj; pol; datum i mesto rođenja (mesto, opština, republika, država); prebivalište i adresu stana; mesto rada (mesto, opština, republika, država); naziv i adresu poslodavca; delatnost poslodavca; zanimanje; vrstu i stepen stručne spreme; osposobljenost za obavljanje određenih poslova; naziv radnog mesta; radno vreme - u časovima (nedeljno); trajanje zaposlenja i vrste poslova do stupanja na rad kod poslodavca; vrsta radnog odnosa (na određeno ili neodređeno vreme, po *ugovoru o povremenim ili privremenim poslovima*, po *ugovoru o ulaganju*